

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕПУБЛИЧКИ ГЕОДЕТСКИ ЗАВОД
Булевар војводе Мишића 39
11040 БЕОГРАД

Предмет: Иницијатива за прекид активности које представљају спречавање узбуњивања

Поштована/и,

Према информацијама које су објављене у медијима сви запослени у Републичком геодетском заводу су, електронском поштом, у марту 2024. године добили да потпишу документ под називом "Изјава А о политици против мита" којим се обавештавају о "Политици против мита". Превентивно деловање представља ефикасан механизам за борбу против корупције јер спречава коруптивно деловање, а тиме и настанак штете за јавне и приватне интересе која се након извршења коруптивних кривичних дела тешко може надокнадити у разумном временском периоду да би то имало неки смисао, а скоро никада у потпуности. Због тога Транспарентност Србија сматра да би ова активност, коју је Републички геодетски завод предузео могла бити веома значајна и корисна, и да би представљала пример добре праксе да у себи не садржи неке елементе који су супротни важећим антикорупцијским прописима.

Органи јавне власти сличне активности, онда када их спроводе, то уобичајено чине тако што сва документа и информације везане за такву политику, објављују на званичним интернет презентацијама или огласним таблама органа. За разлику од те општеприхваћене праксе Републички геодетски завод је документ "О политици против мита", према садржини "Изјаве А о политици против мита" објавио на Интернет порталу. Иако та врста објављивања омогућава мањи степен транспарентности у поређењу са објављивањем на званичним интернет презентацији и огласној табли органа, она је подобра да запослене у Републичком геодетском заводу обавести о постојању такве политике и њеним главним елементима. Због тога је нејасно зашто је уопште потребно да се запослени на овај начин информишу "О политици против мита". Тим пре што није уобичајено да сваки запослени понаособ потписује изјаву којом потврђује, према садржини "Изјаве А о политици против мита", да су *"Сви запослени упознати о Политици против мита"* јер на тај начин не само да тврди нешто што није везано за њега лично већ у недостатку доказа за то, таква изјава у име и у корист другог лица може да представља нетачну тврдњу.

Према наводима из медија, у поменутој изјави се од запослених тражи, уз потврду да су прочитали и да разумеју Политику против мита у РГЗ, и да потпишу да *"нису упознати са чињеницама везаним за давање и примање поклона, новца, понуда, обећања, уговора или овлашћења која су забрањена позитивним прописима и Политиком против мита"*, односно да *"не поседују сазнања о било каквим повредама рачуноводствених и књиговодствених правила, о вођењу евиденције и финансијској контроли у складу са позитивним прописима и Политиком против мита"*.

Имајући у виду неравноправан положај у коме се запослени налазе у односу на Републички

геодетски завод као послодавца, поменути захтев је споран из два разлога. Захтев да запослени потпишу изјаву са наведеном садржином може бити схваћен као изнуђивање њихових изјава, иако су чак и потписане изјаве потпуно ирелевантне за вођење кривичног поступка, с обзиром да је утврђивање чињеница везаних за давање и примање мита, односно незаконитог финансијског пословања и злоупотребу јавних ресурса у надлежности полиције и јавног тужилаштва.

Члан 3 Закона о заштити узбуњивача (*"Сл. гласник РС"*, бр. 128/2014) изричито прописује забрану спречавања узбуњивања. Сагласно тој одредби, забрањено је доношење аката који у целини или само једном одредбом спречавају узбуњивање. Штавише, забрана се односи не само на опште већ и на појединачне акте што поменута изјава свакако јесте. Због тога захтев да лице запослено у Републичком геодетском заводу, које је пре потписивања ове изјаве сазнало за неки случај корупције, потпише изјаву наведене садржине представља притисак да својим потписом гарантују тачност и истинитост нетачних и неистинитих података у њој. У том случају, лице које потпише такву изјаву би било одговорно за давање лажне изјаве. С друге стране, потписивање такве изјаве од стране лица које је већ деловало као узбуњивач би довело у питање поступак узбуњивања, тачније могло би се тумачити као доказ злоупотребе узбуњивања. Осим тога, лице које одбије да потпише наведену изјаву би само себе, и пре покретања поступка узбуњивања, означило као потенцијалног узбуњивача и тиме себе изложило одређеној опасности имајући у виду да према информацијама из медија чак ни законом прописана заштита узбуњивача, према којој узбуњивач не сме трпети штетне последице због узбуњивања, није довољно ефикасна јер узбуњивачи, по правилу, због узбуњивања буду доведени у тежи и гори положај.

Због свега наведеног позивамо Вас да, у случају да су информације на којима се заснивам овај допис истините, без одлагања престанете са спровођењем наведене активности, те да садржај Изјаве коригујете на начин који би обезбедио остваривање „Политике против мита“, а без нарушавања права која су установљена Законом о заштити узбуњивача.

За организацију Транспарентност Србија

Програмски директор
Немања Ненадић

